

Preventie, juist nú!

Tijdens een crisis worden zwakke signalen sterk, de vage beelden haarscherp. We hadden al veel zwakke signalen over kinderen die thuis in de knel zitten. Via de schrijnende verhalen van kinderen thuis die huiswerk maken in een kast, achter het gordijn of onder een wasrek wordt zichtbaar wat er al gaande was. Kinderen die elke dag wakker worden met het idee dat ze op eieren moeten lopen. Kinderen die niet buiten komen of frisse lucht en zon op hun gezicht krijgen omdat hun ouders géén tuin of een balkon hebben. De grote negatieve gevolgen voor kinderen en gezinnen vanwege een crisis kunnen we nu al uittekenen, juist daarom is preventie NU!

We moeten NU! in actie komen. Te beginnen met een dialoog met kinderen, wat hebben ze nodig om zich veilig te voelen en zich gezond te ontwikkelen, wat heeft een gezin nodig? Juist NU moeten we samenwerken vanuit de vraag en behoefte van kinderen en gezinnen. Iedereen heeft een puzzelstukje en alleen samen kunnen we de puzzel leggen. We verwachten daarom veel van professionals in de jeugdgezondheidszorg, onderwijs, welzijn en daarbuiten om samen die puzzel te leggen. We kennen de risico's. We zien ze, horen ze, voelen hun onzekerheid en onrust: en we kunnen er iets betekenisvol aan doen. Samen kunnen we juist nú preventie laten werken, *'whatever it takes'*.

Thuis is in deze tijd niet altijd en voor ieder kind en het gezin een gezonde plek. Juist nú moeten we de preventie stevig in stelling brengen zodat de veiligheid van kinderen en gezinnen niet in de knel komt. We weten dat het sluiten van scholen voor kinderen met onderwijsachterstanden deze achterstand eerder zal versterken. We weten met z'n allen dat kwetsbare gezinnen met deze sluiting verder in het nauw komen. Naarmate deze crisis langer zal duren zullen nog meer gezinnen het moeilijk krijgen. De psychosociale en sociaal economische gevolgen van deze crisis kunnen nog lang gaan echoën in de vele levens van de huidige generaties Nederlanders. We kunnen nu nog voorkomen dat de kansengelijkheid breed en diep om zich heen grijpt. We kunnen nu aan de slag zodat thuis óók een veilige plek wordt.

Vergeet niet dat al die kinderen, jongeren en gezinnen die thuis in moeilijke en ingewikkelde omstandigheden zich staande moeten houden óók onze helden zijn. Zij nemen, zo goed en zo kwaad hun verantwoordelijkheid; hoe kwetsbaar ook tonen zij wilskracht om door te gaan. Daarom dragen we verantwoordelijkheid om deze generatie kinderen en gezinnen tot onvoorwaardelijke steun te zijn. We moeten maatschappelijke buffers gaan bouwen voor deze kinderen en gezinnen. We moeten maatschappelijke ventielen gaan creëren waarlangs we de cumulerende stress kunnen kanaliseren. Er is al veel voor handen.

Net zoals kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp, jeugd GGZ is de sector jeugdgezondheid (JGZ) een vitale maatschappelijke buffer. Wij verwachten in deze tijd veel van de JGZ. In de vreedstijd redt de JGZ generaties. Nu dus ook de nood het hoogst is kan de JGZ schouderschap aan het ouderschap bieden. Impactvolle JGZ-praktijk, dikwijls gebundeld en wetenschappelijk onderbouwd in [interventies](#) zoals VoorZorg, Stevig Ouderschap en GIZ is geschikt voor de gezinnen die we in beeld hebben/krijgen. Het onderwijs en kinderopvang zijn vitale maatschappelijke buffers voor kinderen en gezinnen. Nu ontstaat de ruimte om over de sectoren heen krachtige bondgenootschappen te smeden. De jeugdverpleegkundigen en de jeugdartsen, met hun essentiële preventie- en sociaal-medische expertise op het terrein van hechting, ouderschap, gezondheid en weerbaarheid zijn een deel van de oplossing voor bijvoorbeeld scholen en kinderopvangcentra in hun opgave om een gezonde en veilige plek te bieden voor de kinderen en gezinnen die het nu moeilijk hebben.

Pak je telefoon, zet je scherm aan, neem desnoods de fiets en laat kinderen en gezinnen weten dat ze op jullie kunnen rekenen. Op indicatie van de JGZ verwachten we dat de jeugdhulp en het sociale team klaar staan om de kwetsbare kinderen en gezinnen onvoorwaardelijke hulp te bieden. Dat kan alleen als we op lokaal niveau samenwerken en géén discussies gaan voeren wie

dat gaat betalen. We zien daar in het land ook heel mooie voorbeelden van, zoals in Gelderland en op de Veluwe. Goed voorbeeld doet goed volgen. Wij verwachten van het Rijk en de gemeenten dat ze voor deze maatschappelijke buffers klaar staan; *whatever it takes*.

Wij realiseren ons dat het géén gemakkelijke opgave is. Ook wij zijn onzeker en onrustig. Ook wij weten niet wat er nog komen gaat. Maar wat we wel weten is dat juist nu de zorg levens redt, dient preventie haar verantwoordelijkheid te nemen zodat we generaties kunnen redden. Samen maken wij het verschil.

Whatever it takes!

Igor Ivakic is sinds oktober 2015 directeur van het NCJ. Zijn missie is dat ieder kind in Nederland gezond en veilig kan opgroeien. Hij wil samen met de JGZ-sector laten zien dat je maatschappelijke epidemieën, zoals kindermishandeling, schoolverzuim en armoede, beter beheersbaar kunt maken door stevige inzet op preventie.

Samantha is directeur Publieke Gezondheid bij GGD GHOR Twente, waar zij samen met gemeenten en ketenpartners een bijdrage levert aan de verbinding van publieke zorg en veiligheid. Samantha heeft een achtergrond als jeugdhulpverlener en raadsonderzoeker en ze bekleedde verschillende managementfuncties in de jeugdsector. Voor haar functie als directeur Publieke Gezondheid was ze hoofd jeugdgezondheidszorg bij de GGD Twente. Sinds januari 2017 is Samantha voorzitter van het bestuur van het NCJ.

